

Nota maaibeleid gemeente Zaanstad

Mogelijkheden voor meer biodiversiteit in de gemeente

Agenda

1. Doel (ecologisch) maaien Biodiversiteit / natuur
2. Mogelijke soorten maaibeheer
3. Motie Beter Maaien
4. Ambitie / financiële middelen: scenario's

Wat is biodiversiteit?

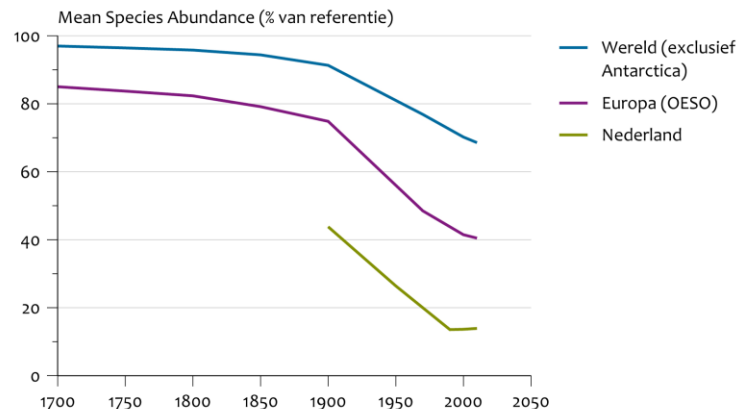
WUR (Wageningse Universiteit) definitie:

Biodiversiteit is kortweg de verscheidenheid aan leven in een bepaald gebied – van een waterdruppel tot een compleet bos of zelfs de aarde als geheel. Biodiversiteit omvat alle soorten planten, dieren en micro-organismen, maar ook de enorme genetische variatie binnen die soorten en de variatie aan ecosystemen waar ze deel van uitmaken, van moerassen tot woestijnen.

Wat is biodiversiteit?

Biodiversiteit

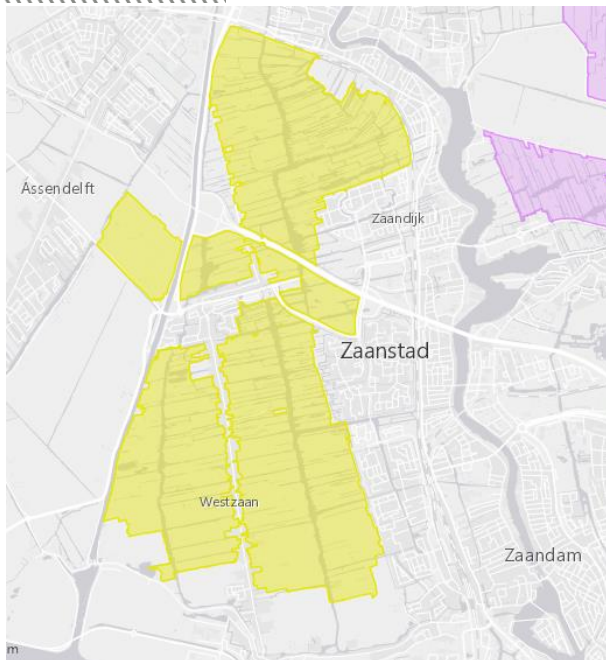

Van de 359 wilde bijensoorten in NL staat meer dan de helft op de Rode lijst van bedreigde diersoorten. Van de vlinders zijn de populaties sinds 1990 met 30 procent geslonken. Op het platteland hebben de insecten weinig te zoeken, want de uitgestrekte grasvelden zijn beplant met één soort: Engels raaigras. Rijk aan voedingsstoffen voor koeien, maar insecten kunnen er niets mee. Daarom hebben veel bijen en vlinders hun toevlucht genomen tot de stad. Maar ook daar houdt het aantal plekken met wilde bloemen niet over.

Bron: Zoogdierverniging

Natura 2000 Polder Westzaan / Kalverpolder

H4010B Vochtige laagveenheiden
H7140B Veenmosrietland
H91D0 Hoogveenbos

Bittervoorn
Noordse Woelmuis
Kleine modderkruiper
Meervleermuis

In de bebouwde kom

- Zaanstad is omringd door natuurgebieden en wordt doorsneden door watergangen, spoorlijnen en wegen. deze structuren bieden de mogelijkheid om de biodiversiteit de stad in te krijgen en ook om vanuit de stad de biodiversiteit naar het landschap te verspreiden.
- In het stedelijke gebied is de meeste biodiversiteit te vinden op de plaatsen waar de ene soort groen overgaat in een andere. We moeten dus inzetten op zoveel mogelijke geleidelijke overgangen tussen de verschillende typen groen in de stad.

Structuurrijk is het tegenovergestelde van eentonig. Een structuurrijke begroeiing heeft veel variatie en afwisseling: minder begroeide plekken wisselen elkaar af, net als hoge en lage begroeiingen, zonnige plekjes en delen met juist veel schaduw. Deze grote variatie geeft dieren veel mogelijkheden. Een goed voorbeeld van een structuurarme plek is een gazon. De begroeiing is daar eentonig en voor dieren heeft het vrijwel geen waarde. Met het juiste maaibeheer kan meer structuur bereikt worden in onze bermen en gazons, waardoor deze veel aantrekkelijker worden voor insecten.

Soorten maaibeheer

Gazon

- Gazon is een korte vegetatie die voornamelijk uit gras bestaat;
- Gazons hebben in het bijzonder een beeld- en gebruiksfunctie. Het is een groen vlak waardoor andere elementen beter uitkomen (bomen, ruimte, beplanting, water). Er mag op gelopen, gerecreëerd en gespeeld worden. Honden kunnen er uitrennen. Zwerfvuil moet makkelijk op te ruimen zijn. Het moet daarom kort en netjes zijn.
Gazon wordt 20x-25x per jaar gemaaid, tussen half maart – half november;
- Het maaisel wordt niet afgevoerd.

Oppervlakte nu circa 200 ha. Mogelijk extensiever: 50 ha = 25%.

Kosten gazon maaien 0,30 - 0,35 per m² per jaar.

Soorten maaibeheer

Ruige berm

- Gericht op instandhouding van de bestaande situatie (toename ruigtekruiden/ probleemsoorten Ridderzuring, Brandnetel, Akkerdistel, Riet wordt geaccepteerd);
- Functie voor verkeersveiligheid en beperking kosten;
- Ruige berm wordt 1-4x per jaar geklepeld, (bv. mei-juli-september) waarbij het maaisel wordt verhakseld en blijft liggen;
- Zwerfvuil wordt zoveel mogelijk voor het maaien opgeruimd;
- Zeer beperkte natuurwaarde.

Oppervlakte nu circa 175 ha.

Kosten 0,06 - 0,11 per m² per jaar.

Soorten maaibeheer

Bloemrijke berm

- Ecologisch beheer / hooilandbeheer
- Het veld of de berm wordt eerst gemaaid (vingerbalk of cirkelmaaier). Vervolgens wordt enkele dagen later (bij droog weer) het maaisel verzameld en afgevoerd = bij niet al te voedselrijke berm: verschraling.
- Belangrijke ecologische functie voor zeldzame soorten, stapsteen door de stad
- De bloemrijke berm wordt 1 tot 2x per jaar gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd (juli-augustus en 1 oktober)

Oppervlakte nu circa 40 ha

Kosten tussen 0,10 - 0,20 per m² (schraal hooiland) en 1,20 - 1,25 per m² (bloemenlinten)

Soorten maaibeheer

Sinusbeheer

- Gefaseerd
- Delen van één berm of terrein worden overgeslagen en later in het jaar – of in het volgende jaar – gemaaid
- Insecten en andere dieren kunnen in ruigte / holle stengels overwinteren

Nog meer soorten bermbeheer

Schapen

Bloemenlinten (bollen/ingezaaide mengsels) – elke 2 a 3 jaar omwoelen/zaaien

Maaizuigcombinatie 4x (bloemrijk maar meteen hakselen/afvoeren) – uitzicht verkeer

Rietoevers

Motie 'Beter maaibeleid'

**GROEN
LINKS**
Zaanstad

SP

 **Partij voor
de Dieren**
Zaanstad

Motie beter maaibeleid

De raad van Zaanstad bijeen op 20 juni 2019, besprekende de voorjaarsnota 2019-2023, spreekt zich als volgt uit:

Constaterende dat:

- In de laatste jaren het bijen- en insectenbestand dramatisch is afgenomen;
- In het Zaanse coalitieakkoord staat dat de gemeente het belang van biodiversiteit inzielt en aandacht heeft voor de insectenpopulatie (p.23);
- Dit in de praktijk helaas niet altijd wordt toegepast, want onlangs zijn er bij de omgelegde Guisweg weer vele bijen- en rietorchissen gemaaid, terwijl de afspraak was om slechts eenmaal in het najaar na de bloei te maaien;
- Dit helaas niet de eerste keer is dat dit is fout gegaan;

Overwegende dat:

- Te vaak maaien niet goed is voor de biodiversiteit en het insectenbestand;
- Er beter slechts eenmaal per jaar, maar dan wel op de juiste manier, gemaaid kan worden;
- Het beter is om pas na de bloei te maaien en niet te klepelen*;
- Dit bereikt kan worden door het beheer nauwkeuriger aan te geven in het bestek en betere voorlichting te geven aan de aannemer;
- Minder vaak maar kwalitatief beter maaien kosten kan uitsparen en op zijn minst kostenneutraal zou kunnen uitwerken;

Draagt het college op:

- Maatregelen te nemen die leiden tot een maaibeleid dat de biodiversiteit bevordert; en
- Deze maatregelen terug te koppelen aan de raad,

En gaat over tot de orde van de dag,

Namens de fracties van:

GroenLinks, Romkje Mathkor
Partij voor de Dieren, Judit Raai

SP, Evert Hartog

Ambitie

Onze ambitie: Het gras is lang waar het kan, kort waar het moet en veiligheid komt op de eerste plaats

- De veranderopgave ligt in het natuurvriendelijker en meer biodivers maaien;
- Met het maaibeheer nadrukkelijk rekening te houden met de leefomstandigheden van planten en dieren en de oppervlakte natuurlijke bermen uit te breiden;
- De kansen voor natuur zoveel mogelijk te benutten;
- Een balans te vinden in de verkeersveiligheid, gebruikswaarde en beleving van de openbare ruimte en het ecologisch beheer;
- Gedurende meerdere jaren toewerken naar een zo hoog mogelijk biodiversiteitsniveau;
- Financiering te vinden voor het ecologisch maaibeheer
- Het beheersbaar houden van overlast veroorzakende planten (Japanse duizendknoop, Reuzenberenklauw, Grasaren) in bermen;
- Bewoners te informeren over ons natuurvriendelijk maaibeheer in de stad;
- De vitaliteit van de natuur in de stad te blijven volgen om tijdig te signaleren of bijsturing nodig is (meetnet biodiversiteit).

Scenario's

